

زیبایی‌شناسی روایی و اخلاق در رمان در باب زیبایی زیدی اسمیت
فاطمه پورجعفری^۱، لیلا برادران جمیلی^۲

چکیده

این مقاله بر رابطه بین زیبایی‌شناسی^۲ و اخلاق^۳ مبتنی است و با محوریت روایت‌شناسی بلاغی^۴ و فلسفه اخلاق، به بررسی اخلاقیات تنیده در شگردهای روایی رمان در باب زیبایی^۵ زیدی اسمیت^۶ می‌پردازد. چهارچوب نظری این تحقیق میان‌رشته‌ای بر روایت‌شناسی بلاغی جیمز فیلان^۷ و فلسفه اخلاق چارلز تیلور^۸ استوار است. فیلان جنبه زیبایی‌شناسی روایت را در بکارگیری شگردهای روایی می‌داند که دارای دامنه اخلاقی بوده و در نهایت منجر به داوری‌های اخلاقی مخاطب می‌گردند. در بررسی زیبایی‌شناسی روایی شگردهای اسمیت در استفاده از گفتمان غیرمستقیم آزاد^۹ و آوای روایی^{۱۰} و کارکرد بلاغی آن‌ها در انتقال ارزش‌های جهان داستانی نویسنده مورد کنکاش قرار می‌گیرد. در بحث نظام اخلاقی رمان، چگونگی ترسیم هویت شخصیت‌های داستان در ارتباط با طرز تلقی آن‌ها از مفهوم زیبایی به مثابه خیری اخلاقی^{۱۱}، و دیدگاه اسمیت در تبیین فضیلت دغدغه‌مندی برای دیگری^{۱۲} بررسی می‌شود. رمان در باب زیبایی قلمرو واقعیت انسان قرن بیست و یکم است که از یک سو به دنبال بیان هویت اصیل انسانی در بستری متکثر با چالش‌هایی بنیادین روبروست و از سویی دیگر درصدد کشف تعریفی مناسب برای دیگردوستی در جامعه چندفرهنگی کنونی می‌باشد. این مقاله نشان می‌دهد که چگونه دامنه اخلاقی شگردهای روایی اسمیت، به بازنمایی جهانی می‌پردازد که در عین تکثر از جهان پاره پاره پسامدرن فاصله گرفته و مخاطب را به ارزیابی‌های اخلاقی متناسب با واقعیت معاصر فرا می‌خواند.

واژگان کلیدی: روایت‌شناسی بلاغی، فلسفه اخلاق، زیبایی‌شناسی روایی، گفتمان غیرمستقیم آزاد، آوای روایی، هویت، دغدغه‌مندی برای دیگری.

دوره هجدهم شماره ۲۷، پاییز و زمستان ۱۴۰۰

۱. دانشجوی دکتری گروه زبان و ادبیات انگلیسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

ایمیل: e.pourjafari@gmail.com

۲. استادیار گروه زبان و ادبیات انگلیسی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران (نویسنده مسئول)

ایمیل: lbjamili@yahoo.com

3. aesthetics

4. ethics

5. Rhetorical narratology

6. *On Beauty*

7. Zadie Smith

8. James Phelan

9. Charles Taylor

10. Free Indirect Discourse

11. Narrative voice

12. Ethical good

13. Ethics of concern for others

۱. مقدمه

زیدی اسمیت (۱۹۷۵-) نویسنده جامائیکایی انگلیسی و مدرس نگارش خلاقانه در دانشگاه نیویورک صراحتاً به رسالت اخلاقی رمان نویسان قرن بیست و یکم اذعان دارد. برای او روایت، مناسب‌ترین جایگاه ساحت اخلاق است که با نمایش کنش‌های انسانی و امکان تفسیرهای چندگانه از آن‌ها (اسمیت، «عشق» ۶) به مخاطب عرضه می‌شود. از نگاه او اخلاق، جزئی لاینفک از طبیعت بشری است و خلق شخصیت‌ها و موقعیت‌های متفاوت، ناگزیر، به بازنمایی اخلاقیات منجر می‌شود. آنگاه که مخاطب در برابر تقابل هنجارهای اخلاقی شخصیت‌هایی که «جورواجور، آشفته، گیج، نامطمئن و متفاوت نسبت به خود» (۶) قرار می‌گیرد دست به ارزیابی اخلاقی معیارها و سنجش انگیزه‌هایش می‌زند.

از سوی دیگر، اسمیت تنها به اهمیت کار نویسنده در بیان حقیقت اکتفا نکرده و در مورد «مجرای بیان حقیقت» یعنی «سبک نگارش و نحوه استفاده نویسنده از زبان» (اسمیت، «بهتر» ۴) نیز سخن می‌گوید. بر این اساس «موفقیت یا شکست اثری ادبی به پیراستگی واژگان روی کاغذ در کنار وارستگی اندیشه» (۴) ارتباط داشته و شگردهای روایی نویسنده، به منزله ابزاری برای آفرینش و پردازش شخصیت‌ها، نقشی مهم در نظام اخلاقی کلی رمان ایفا می‌کنند. از آنجا که در تفکر اسمیت، فرم روایت، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برای انتقال اندیشه انسانی نویسنده به مخاطب قلمداد می‌شود، بررسی زیبایی‌شناسانه روایت‌های داستانی او از منظر روایت‌شناسانه به بازنمود ارزش‌های اخلاقی مستتر در روابط و کنش‌های میان شخصیت‌ها کمک شایانی می‌نماید.

جیمز فیلان (۱۹۵۱-)، پژوهشگر و روایت‌شناس دانشگاه اوهایو، از برجسته‌ترین چهره‌های رویکرد بلاغی روایت‌شناسی می‌باشد. اساس نظریه روایت‌شناسی فیلان بر این اصل استوار است که نویسنده با استفاده از ابزارهای روایی در جهت ایجاد تأثیر بر اندیشه و عاطفه مخاطب و همسویی او با نظام اخلاقی متن تلاش می‌کند. روایت، از این منظر، کنشی متقابل میان نویسنده، متن، و خواننده است که در نهایت به فرآیند ارزیابی^۱ و بازسازی^۲ ارزش‌های اخلاقی مخاطب منتهی می‌شود. رمان‌نویس قرن بیست و یکم، دغدغه‌های اخلاقی انسان معاصر را به وسیله ابزارهای روایی برای مخاطب خاص به تصویر کشیده و اهمیت جستجو برای معنای زندگی را در عصر تکثر معنا بیان می‌دارد.

1. evaluation

2. reconstruction

چارلز تیلور (۱۹۳۱-)، فیلسوف اخلاق و اندیشمند سیاسی، اجتماعی و فلسفی معاصر به تفسیر وضعیت اخلاقی جهان کنونی و ملالت‌هایی که مدرنیته برای آن به ارمغان آورده می‌پردازد و از چالش‌های حفظ اصالت فردی در عین حفظ هویت جمعی سخن می‌گوید. به باور او انسان دارای ماهیتی گفتگومند^۱ است و تنها در درون جامعه و در ارتباط با دیگران به معنای هویت خویش دست می‌یابد.

با توجه به توضیحات فوق، تحقیق حاضر با تکیه بر منابع کتابخانه‌ای و روش تحلیلی توصیفی به بررسی رمان در باب زیبایی زیدی اسمیت از دیدگاه زیبایی‌شناسی و اخلاق می‌پردازد. هدف اصلی، پاسخ به این پرسش اساسی است که چگونه به کارگیری عناصر روایت و نیز بیان اخلاقیات توسط نویسنده در راستای کارکرد نهایی متن، یعنی ارزیابی و بازسازی مفاهیم اخلاقی از سوی مخاطب بوده و روایت را به مثابه یک «کنش ارتباطی هدفمند» (فیلان، «بلاغت» ۱۰) که با هدف تأثیر بر شناخت، احساسات و ارزش‌های مخاطب نوشته می‌شود، به نمایش می‌گذارد.

۲. پیشینه تحقیق

در مورد زیدی اسمیت تاکنون سه پژوهش در نشریات داخلی منتشر شده است که هر سه آن‌ها به شکلی به مسائل مربوط به گفتمان چندفرهنگی و قومیت‌گرایی در آثار اسمیت می‌پردازند. «از انزوا تا ادغام: نقش دیگری در بازیابی هویت سوژه اقلیت قومی در امضاء جمع کن اثر زیدی اسمیت» (۲۰۲۰) عنوان مقاله کیهان بهمنی و مریم شکوهی است که با به کارگیری رویکرد التقاطی اخلاقی اجتماعی فرهنگی رمان امضاء جمع کن را مورد مطالعه قرار می‌دهد. فرایند فرهیزش^۲ در مورد شخصیت اصلی داستان که سوژه‌ای اقلیت در جامعه‌ای چندفرهنگی محسوب می‌شود و نقش جامعه در بازیابی هویت او محور اصلی این تحقیق را تشکیل می‌دهد. نویسندگان در پایان به این نتیجه می‌رسند که شخصیت اصلی داستان با «رد قومی‌گرایی مطلق، استقبال از ادغام و احساس مسئولیت در قبال دیگری [...] امکان زندگی در جامعه چند فرهنگی لندن» (۶۸) را به دست می‌آورد.

در پژوهشی مشابه با عنوان «هویت و چند فرهنگ‌گرایی در امضاء جمع کن اثر زیدی اسمیت» (۲۰۱۳)، مرنیدی و همکاران به تشریح مفهوم دوگانه چند فرهنگ‌گرایی

1. dialogical
2. Acculturation

در رمان اسمیت می‌پردازند. بر این اساس چندفرهنگ‌گرایی در معنای نخست «بازتاب واقعیت جهان امروز و درهم آمیختگی مرزها و فرهنگ‌ها» (۱۴۵) است و در مفهوم دوم، یا گفتمان محور، چندفرهنگ‌گرایی «گفتمان راهبردی نظام استعمار» به شمار می‌رود که در صدد «حفظ انگاره تقابل دوگانه شرق/غرب» (۱۴۵) می‌باشد.

فرناز اسمخانی و همکاران در «جهانی شدن زندگی‌های محلی: اعمال اصالت نفس به‌عنوان فرآیند شخصی، محلی و اجتماعی در رمان *ان دبلویو اثر زیدی اسمیت*» (۲۰۲۱)، به رابطه میان جهانی شدن و اصالت نفس در رمان دیگری از اسمیت می‌پردازند. این مقاله با تأکید بر تعامل میان هویت جهانی و محلی، رمان اسمیت را «شبکه پیچیده‌ای از روابط» شامل «ارتباط فردی با شغل [...]، دوستی و خانواده، و [...] مشارکت در تعاملات محلی و عمومی» می‌بیند که همگی به روش‌هایی پیچیده‌تر مناسباتی مشترک را میان هر فرد با دیگران» (۲۵۰) باعث می‌شوند.

با وجود این که رمان در باب زیبایی از دید پژوهشگران فارسی دور مانده، مقالات و پژوهش‌های متعددی در نشریات علمی غیرفارسی زبان در مورد این رمان انجام شده است. «تلاش برای اعتباربخشی به چه؟» نام مقاله‌ای است که در سال ۲۰۲۰ توسط ماتیو کنگدن^۱ به چاپ رسیده و به مقوله اعتباربخشی توسط دیگری از نگاه اکسل هونث^۲، فیلسوف و جامعه‌شناس آلمانی، در رمان در باب زیبایی اسمیت می‌پردازد. وی با ارائه تفسیر متفاوتی از اعتباربخشی با عنوان «اعتباربخشی ایدئولوژیک^۳» (۵۸۹) در این رمان، رفتار احترام‌آمیز دیگران نسبت به کارل، موزیسین سیاهپوست داستان، را برخاسته از نوعی برتری‌بینی طبقه سفیدپوست روشنفکر برای کسب اعتبار انسان‌دوستانه و در راستای تثبیت بیشتر کلیشه‌های نژادی می‌داند. جولیا سیکاردی^۴ در مقاله خود با عنوان «ما پناه یکدیگریم: زنان به دنبال خانه در دندان‌های سپید، در باب زیبایی و ان دبلویو» (۲۰۲۰)، به مفهوم خانه نه در مقام مکانی فیزیکی، بلکه در قالب صمیمیت روابط انسانی پرداخته و اظهار می‌دارد که در رمان‌های اسمیت «ازدواج تنها زمانی مترادف خانه می‌باشد که زوجها تفاوت‌های یکدیگر را پذیرفته و دیگری بودن دیگری را در عین صمیمیت و نزدیکی به رسمیت بشناسند» (۲۲۱).

1. Mathew Congdon
2. Axel Honneth
3. Ideological recognition
4. Julia Siccardi

پژوهش‌های ارزنده فیلیپ تیو^۱ در تحلیل آثار اسمیت منبع مهمی برای هر مطالعه‌ای در این زمینه می‌باشند. زیدی اسمیت (۲۰۱۰) خوانشی تاریخی از تأثیر وقایع اجتماعی بر آثار اسمیت ارائه داده که به شناسایی زوایای پنهان رمان‌های او کمک زیادی کرده است. خوانش زیدی اسمیت: دهه اول و پس از آن (۲۰۱۳) مجموعه‌ای از مقالات نویسندگان مختلف در مورد آثار داستانی اسمیت می‌باشد که از آن میان تنها یک مقاله به در باب زیبایی پرداخته است. سوزان آلیس فیشر^۲ در این مقاله با عنوان «لایه‌های زمانی»: تاریخ سیاسی و شخصی در در باب زیبایی زیدی اسمیت» به ارتباط میان وقایع تاریخی و اتفاقات خانوادگی شخصیت‌ها اشاره کرده، و ناتوانی برخی از آن‌ها در درک واقعیت ملموس زندگی را در نحوه واکنش آن‌ها به وقایع تاریخی به تصویر می‌کشد.

۳. مبانی نظری پژوهش: روایت‌شناسی بلاغی و فلسفه اخلاق

از آنجا که نویسندگان پژوهش حاضر درصدد بررسی تعامل روایت‌شناسی و اخلاق در ادبیات داستانی می‌باشند، رویکرد روایت‌شناسانه‌ای را انتخاب کرده‌اند که قابلیت خوانش میان رشته‌ای داشته باشد. حرکت به سوی میان‌رشتگی را تنها در گرایش‌های جدید روایت‌شناسی که با نام روایت‌شناسی پساکلاسیک^۳ شناخته می‌شود می‌توان پی گرفت. در نظریه‌های پساکلاسیک، روایت‌شناسی شاهد نوعی «گسست آرام از ایده استقلال و خودبسندگی ادبیات و تمایل به سایر رشته‌ها برای تحلیل روایت» (محمدی کله‌سر ۱) بوده و به حضور خواننده در درک ساختار روایی توجه ویژه‌ای دارد. بدین سان روایت‌شناسی پساکلاسیک «معطوف به خوانش روایت» است «نه تکوین یا کارکرد و یا حتی ماهیت روایت» (۱۷) و دارای رشته‌ها و زیرشاخه‌های متنوعی نیز می‌باشد. رویکرد بلاغی، یکی از زیرشاخه‌های معتبر نظریه پساکلاسیک روایت محسوب می‌شود که سابقه‌اش در بوطیقای کهن را می‌توان در آرای ارسطو یافت.

وین سی. بوث^۴ از چهره‌های پیشگام رویکرد بلاغی متأخر، بر طبقه‌بندی ارسطو از «علل هنر کلامی» برای تحلیل متون ادبی بهره می‌برد تا «تعبیری از اندام‌وارگی^۵ را در بافتی جدید مطرح کند» (صافی پیرلوجه و سادات فیاضی ۱۵۴). ارسطو علل هنر کلامی را

1. Philip Tew
2. Susan Alice Fischer
3. Post-classical narratology
4. Wayne C. Booth
5. Organism

در «علت فاعلی»^۱ (نویسنده)؛ علت غایی^۲ (خوانندگان)؛ علت مادی^۳ (زبان) و علت صوری^۴ (محتوای تقلیدی)» (۱۵۴-۵) می‌داند. همه این علل در رویکرد نو ارسطویی بلاغی حائز اهمیت می‌باشند و به این دلیل بوث «با احتساب علل فاعلی و غایی در کنار علت مادی، به مطالعه چگونگی ایجاد انواع تعاملات بلاغی میان نویسنده و خواننده از رهگذر صناعات ادبی» (۱۵۵) می‌پردازد.

جیمز فیلان، دانشجوی بوث و از مهمترین چهره‌های کنونی بلاغت‌پژوهی در روایت‌های ادبی، بی‌آنکه از علل متنی و نویسنده محور غافل شود، بر نقش مخاطب بیشتر تأکید کرده و روایت را چنین تعریف می‌کند: «در یک زمان و با هدف یا هدف‌هایی، شخصی برای دیگری می‌گوید که اتفاقی افتاده است» (فیلان، «بلاغت» ۱۰). در این نگاه، «روایت، صرفاً بازنمایی رویدادها نیست، بلکه خود نیز یک رویداد است رویدادی که در آن کسی با بازنمایی رویدادها کاری را انجام می‌دهد» (۱۰). رویداد روایت، هدفمند است و در آن، گویندگان با بیان آنچه روی داده، در پی تأثیر بر احساسات، اندیشه و ارزش‌های مخاطبان می‌باشند. هر شگرد روایی اساساً بلاغی است و در نتیجه مخاطب خود را در مسیر ویژه‌ای، که همان طرح‌های اخلاقی نویسنده برای خواننده است، هدایت می‌کند. فیلان در تجربه ادبیات داستانی^۵، در باب اخلاق و روایت چنین اظهار می‌دارد: «هر روایتی مستقیم و یا اغلب غیرمستقیم، سنجه‌های اخلاقی خودش را، برای هدایت مخاطب به سوی قضاوت‌های اخلاقی خاص، بنا می‌نهد» (۱۰). رویکرد فیلان تمرکز بر شگردهای بلاغی است که با هدف تأثیر بر مخاطب و ایجاد پرسش‌های اخلاقی طراحی شده‌اند، و این خود زمینه را برای نقد اخلاقی ساختار زیبایی‌شناسانه فراهم می‌آورد. همین امر رویکرد فیلان را مبنای مناسبی برای تلفیق روایت‌شناسی با حوزه اخلاق در بررسی آثار ادبی نشان می‌دهد.

چارلز تیلور، فیلسوف معاصر اخلاق، فلسفه، و سیاست، با تأکید بر ماهیت گفتگومندانه هویت انسان^۶ به نقد تفکر فردگرایی مدرن می‌پردازد و بر این باور است که در جامعه مدرن، با ایجاد «تقابل فرد و جامعه و مفروض پنداشتن آن، انسان از

1. Efficient Cause
2. Final Cause
3. Material Cause
4. Formal Cause
5. *Experiencing Fiction*
6. Dialogic nature of human identity

هویت و خویشتن خویش جدا شده است» (بوژمهرانی ۱۳۴). به نظر تیلور نسخه تحریف شده اصالت^۱ انسان مدرن را به خود محوری و اتمیسم^۲ سوق داده و تلقی‌های نسبی و شخصی از اخلاق را در مناسبات عمومی رواج داده است. اتمیسم خطری است که زیربنای رفتار اجتماعی انسان‌ها، یعنی فهم مشترک، را تهدید می‌کند. اتمیسم «نقطه مقابل نظریه اجتماعی بودن آدمی است که تعهد، تکلیف و دغدغه دیگری داشتن را نه یک لطف و بزرگ‌منشی که اصل و اساس هویت انسانی می‌داند» (تیلور و رجایی ۶۵). اعضای جامعه‌ای اتمیسمی «هر آنچه ورای نیازها و خواسته‌های شخصی‌شان باشد را نادیده و حتی غیرموجه می‌انگارند» (تیلور، اخلاق ۵۸)، و روابط انسانی را صرفاً ابزاری برای ارضای امیال خویش می‌دانند. تیلور، اما، سعی دارد با کنکاش در ماهیت هویت بشری به ارائه خوانشی درست و جماعت‌گرایانه^۳ از مفهوم اصالت در قالب باور به افق‌های معنای دست یابد: «براساس اخلاق اصالت هر موجودی استعدادهای منحصر به فرد خود را دارد که باید کشف کرده و به آن‌ها فعلیت بخشد. هر فرد هویت خاص خود را دارد که باید تعریف کند. خود این فرد می‌تواند امکانی وجودی به وجود آورد که در غیر این صورت، هستی فاقد آن می‌شد» (شادی ۸۶). بر این اساس، هر فرد دارای مسئولیتی است که خود محصول پاسخ‌های او به ارزیابی‌های قوی^۴ می‌باشد. انتخاب هویت، انتخابی کاملاً اخلاقی است و «هر کس به اندازه‌ای که در قلمرو ارزیابی‌های قوی غور کرده باشد، به تعریف دقیق‌تری از خود دست می‌یابد» (بوژمهرانی ۱۳۶). این چنین است که ارزش‌های قوی، متضمن معنادار شدن هویت انسان و زندگی جمعی او می‌شوند.

۴. در باب زیبایی

در باب زیبایی رمان سوم اسمیت است که در سال ۲۰۰۵ منتشر شده و اقتباسی آزاد و هنرمندانه از رمان هواردز اند^۵ اثر ای ام فورستر^۶ می‌باشد. ماجرای اصلی داستان حول محور دو خانواده دانشگاهی شکل می‌گیرد که روابطشان بر هم تأثیر می‌گذارد و هر کدام به نحوی با مسائلی مانند مرگ و عشق، شکست و موفقیت، خیانت و زناشویی،

1. Authenticity
2. atomism
3. Communal
4. Horizons of Significance
5. Strong Evaluations
6. *Howards End*
7. E. M. Forster

تعصبات و هنر کلنچار می‌روند. فرانک کرمود^۱ در مورد شباهت میان دو رمان بر این باور است که این شباهت تنها به ساختار پیرنگ محدود نمی‌شود: «آنچه در بطن هر دو وجود دارد، همان ایده رمان به مثابه کتاب درخشان زندگی، منبع حقیقت و فرجام‌اندیشی است که زمانی لارنس^۲ عنوان کرده بود» (۱۳).

دو خانواده‌ی بلسی^۳ و کیپس^۴ شخصیت‌های اصلی در باب زیبایی را شکل می‌دهند. هوارد^۵ بلسی و مونت^۶ کیپس هر دو استاد زیبایی‌شناسی، متخصص هنر رامبراند در کالج ولینگتون^۷ و در همه خصوصیات دیگر متضاد هم هستند. هوارد سکولار و لیبرال و مونت محافظه‌کار و مذهبی است، و رقابت‌های ایدئولوژیک این دو در فضای آکادمیک ولینگتون، یکی از خطوط اصلی داستان را شکل می‌دهد. رابطه هوارد با همسر آفریقایی آمریکایی‌اش کی‌کی^۸، پس از برملا شدن رابطه‌های خارج از زناشویی هوارد، که در نهایت منجر به ترک خانه از سوی کی‌کی می‌شود، خط داستانی مهم دیگری است. در همان حال که این زوج با بحران‌های میان‌سال، چالش‌های عاطفی و افول توان جسمی دست و پنجه نرم می‌کنند، فرزندان‌شان نیز در جستجوی کشف مسیر زندگی، با خود و دیگران در جدال مدام هستند. تمایل جروم^۹ به مسیحیت باعث انزوای او در فضای لیبرال سکولار خانه شده است. زورا^{۱۰} به دنبال کسب اعتبار در فضای دانشگاهی است که در آن به تحصیل مشغول است و لوی^{۱۱}، موزیسین رپ، پس از کشمکش‌های بسیار در طی رمان، سرانجام به گروه حامی حقوق مهاجران رنگین‌پوست هابیتی در بوستون پیوسته و امنیت و فراغت خاطر زندگی در طبقه متوسط تحصیل کرده را رها کرده و آرمان نوع‌دوستی‌اش را پی می‌گیرد.

پس از شرح مختصری از وقایع رمان، بخش‌هایی که در ادامه می‌آیند به بررسی در باب زیبایی از منظر زیبایی‌شناسی و اخلاق می‌پردازند. به این صورت که بر مبنای

1. Frank Kermode
2. D.H. Lawrence
3. The Belseys
4. The Kippes
5. Howard
6. Monty
7. Wellington
8. Kiki
9. Jerome
10. Zora
11. Levi

تعریف فیلان از زیبایی‌شناسی روایت در قالب شگردهای روایی حامل سنجه‌های اخلاقی، استفاده اسمیت از شگرد گفتمان غیرمستقیم آزاد و نیز چگونگی نمایش آوای روایی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در بازنمایی جهان اخلاقی رمان اسمیت، نویسندگان این مقاله به این مهم می‌پردازند که چگونه طرز تلقی شخصیت‌ها نسبت به امر زیبایی، در ساخت هویتی آن‌ها نقش دارد. به علاوه، نمود دیگر دوستی و انسان‌گرایی مناسب جهان متکثر قرن بیست و یکم، از دیگر مفاهیم اخلاقی است که در این پژوهش مطالعه می‌شود.

۵. گفتمان غیرمستقیم آزاد در رمان در باب زیبایی

گفتمان غیرمستقیم آزاد ابزاری مهم برای بازنمود کارکرد بلاغی راوی سوم شخص به شمار رفته و چنین تعریف می‌شود: «روشی برای ارائه گفتمان، افکار و کلام شخصیت‌ها در اثر است که روایت سوم شخص را با زاویه دید اول شخص در هم می‌آمیزد» (مورفین و رای ۳۰۹). در حالی که گفتمان مستقیم، نقل مستقیم گفتار و افکار شخصیت بوده و گفتمان غیرمستقیم عبور این گفتمان از صافی چشم‌انداز راوی می‌باشد، گفتمان غیرمستقیم در جایگاهی مابین این دو قرار گرفته و این فرصت را به مخاطب می‌دهد که وارد ذهن و ناخودآگاه شخصیت که حالا با جریان روایت درهم آمیخته شود. این شگرد روایی که با رمان‌های جین آستین^۱ در قرن نوزدهم دارای اهمیت شد و در داستان‌های مدرنیستی قرن بیستم به کمال رسید، در آثار رمان‌نویسان قرن بیست و یکم و با اقبال دوباره به راوی دانای کل، تبدیل به «ابزاری کارآمد برای نمود سیلان آگاهی شخصیت‌ها و بازنمود دنیای درونی آنان» (غفاری و نجومیان ۹۸) گشته است.

اسمیت، در راستای آفرینش شخصیت‌هایی که به واقعیت ملموس نزدیک باشند از شگرد زیبایی‌شناسانه گفتمان غیرمستقیم آزاد بهره برده و این فرصت را برای شخصیت‌های داستانش فراهم می‌کند که اصالت وجودی، و اندیشه و پرسش‌های اخلاقی‌شان را همانند انسان‌های دنیای واقعی به عرصه ظهور برسانند. شخصیت‌پردازی کی‌کی تا حد زیادی متأثر از این شگرد است که در طی آن گفتمان این شخصیت با گفتمان راوی درهم می‌آمیزد و از آنجا که راوی نگرشی هم‌دلانه با وی دارد، مخاطب نیز ترغیب شده تا با کی‌کی هم‌دل شود. پس از این که راوی سوم شخص، تغییر ظاهری او را نسبت به اوایل ازدواجش برای مخاطب شرح می‌دهد، شخصیت‌پردازی کی‌کی با ورود به ذهن او و به کارگیری گفتمان غیرمستقیم آزاد ادامه پیدا می‌کند. در حالی که زنان «از

1. Jane Austen

روی ادب» از برابر برجستگی‌های آشکار تن او «راهشان را کج می‌کردند»، مردها به این برجستگی‌ها که «راه را بر آنان سد کرده» اشاره می‌کردند:

اگر او سفیدپوست بود شاید این بزرگی، عامل نوعی زیبایی برانگیزاننده محسوب می‌شد. اما او سفید نبود. و [برجستگی‌های تن او] حجم عظیمی از نشانه‌ها را به سویش روانه می‌کردند: تیکه، آبجی، لات، ننه، خطرناک، مهربان. انگار دنیایی که از میانه‌چهل سالگی به آن پا گذاشته، آینه‌ای بود: روایتی غیرقابل باور از تصور او از خودش. تن او، این هویت جدید را به او داده بود. (۴۷ ترجمه نویسندگان)

او احساس می‌کند که بدنش برای دیگران تداعی‌کننده تصویر کلیشه‌ای از «دایه‌های سیاه» است؛ همان «تصویر غالب از زن سیاه‌پوست که در دوران برده‌داری جنوب رایج شد» (وست ۴۵۹). نمونه دیگری که نویسنده از گفتمان غیر مستقیم آزاد استفاده کرده تا با ورود به ناخودآگاه کی‌کی، واقعیت زندگی زناشویی ناموفقش را برای مخاطب آشکار کند، مربوط به صحنه‌ای است که خانواده بلسی در کنسرت رکوئیم موتزارت شرکت کرده اند. روایت این صحنه با گفتمان کی‌کی در هم آمیخته و لایه‌های عمیق تری از روابط میان شخصیت‌ها را عیان می‌سازد. راوی ابتدا گروه کر را از نگاه کی‌کی توصیف کرده و در ادامه از گروه کر به زندگی شخصی‌اش نقب می‌زند:

داخل گودال، گروه کر باشکوهی نشسته، شبیه همان که تو دو ماهی در ولینگتون عضوش بودی؛ همان که تو تنها عضو زن سیاه‌پوستش بودی. [...] کر همه آن‌هایی هستند که تو را در طی سال‌های عمرت تغییر داده‌اند: عشاق جورواجورت؛ خانواده‌ات؛ دشمنانت؛ زن گمنام و ناشناسی که با شوهرت هم‌بستر شد؛ مردی که فکر می‌کردی باید با او ازدواج کنی؛ مردی که همسرش شدی. (زیبایی ۶۹)

گفتمان غیرمستقیم آزاد، در این قسمت از رمان، به‌طور غیرمستقیم دو حقیقت را در مورد کی‌کی بیان می‌دارد. کی‌کی از خیانت همسرش به شدت آزرده خاطر شده و احساس شوربختی می‌کند؛ علاوه بر این، او دشواری‌های زندگی زنی سیاه‌پوست در جامعه‌ای با اکثریت سفید را عمیقاً تجربه کرده و نسبت به رنج آن آگاه است. سطور فوق، ویژگی خاصی از گفتمان غیرمستقیم آزاد، که پل داوسن آن را «خودآگاهی شناختی شخصیتی» (۱۸۳) می‌نامد، نشان می‌دهد. داوسن در ادامه توضیح می‌دهد که بیان ذهن شخصیت در ادبیات معاصر وسیله‌ای برای «مطرح کردن رابطه زبان

و اندیشه است» (۱۸۹). به عبارتی دیگر، «این مسأله که یک شخصیت چگونه افکارش را بیان کند به‌عنوان چالشی تکنیکی مطرح می‌شود چرا که این مسئولیتی است بر شانه خود شخصیت‌ها نه کس دیگر» (۱۸۹). این خودآگاهی از شخصیت به خواننده نیز سرایت می‌کند. به این صورت که مخاطب در حین مواجهه با ابعاد درونی شخصیت، دیگریت^۱ را، هم از منظر اخلاقی و هم زیبایی‌شناسانه، تجربه کرده و دست به ارزیابی اخلاقی می‌زند.

۶. آوای روایی در درباب زیبایی: ترکیب سبک، لحن، و اخلاقیات

فیلان در روایت به مثابه بلاغت عنوان می‌دارد که «آوای روایی نه فقط رویدادی شخصی، که پدیده‌ای اجتماعی نیز می‌باشد» (۴۴). خواننده به این علت قادر است آواهای مختلف را از هم تمیز دهد که، به‌عنوان موجودی اجتماعی، آن‌ها را در موقعیت‌های واقعی زندگی بارها شنیده است. وی سپس، به تعریف خاص خود از آوای روایی دست زده و آن را «ترکیبی از سبک، لحن، و ارزش‌های اخلاقی» (۴۵) برمی‌شمرد. یعنی با وجودی که آوا در واژگینی^۲ و ساختار دستوری^۳ نمود می‌یابد، درک و دریافت آوا تنها با بررسی نگرش گوینده نسبت به موضوع مورد صحبت، و جهان ارزش‌های او کامل می‌شود. این تعریف، برگزیدن آواهای متفاوت توسط یک شخصیت در موقعیت‌های مختلف را نتیجه تلاش آن شخصیت در بازآفرینی هویت‌های جدید برای انتقال ارزش‌های مورد نظر می‌داند. فیلان این ویژگی را وضعیتی توصیف می‌کند که در آن «شخصیت نیات‌اش را در پشت این آوا پنهان می‌کند و یا تلاش می‌کند تا مخاطبانش را فریب دهد» (فیلان، «آوا» ۵۴).

بازی‌های آوایی اسمیت در در باب زیبایی، ابزاری جهت نمایش دادن تنوع فرهنگی جهان کنونی، و دشواری ارتباط و تعامل میان هویت‌هایی است که ارزش‌هایی متفاوت را یدک می‌کشند. لوی، جوان‌ترین پسر هوارد و کی‌کی بلسی، به‌عنوان جوان دورگه‌ای که در فضایی آکادمیک سفیدپوست رشد کرده، در اوایل رمان نسبت به دوستان سیاه پوستش حس برتری‌جویانه‌ای داشته و لهجه غلیظ آن‌ها را «شرم‌آور و مضحک» (زیبایی ۸۱) می‌داند. زمانی که لوی می‌خواهد شرح برخورد کوتاهش با کارلن^۴ کیسی را برای خانواده‌اش بگوید، آوایی را به کار می‌گیرد که ماجرا آنطور که دلخواه خودش

1. alterity
2. diction
3. syntax
4. Carlene

است روایت شود: «پیرزنه توی خیابون ردوود^۱ بود من سرم به کار خودم بود و اون همین‌طور به من خیره شده بود، تمام راه از سر خیابون تا تماش رو به من خیره شده بود، همون‌جور که بقیه آدمای این شهر به من خیره می‌شن بعد من رو نگه داشت و باهام حرف زد یه جور حرف می‌زد که انگار می‌خواد از نقشه من برای قتلش سر دربیاره» (۸۵). تکرار جمله^۲ به من خیره شده بود^۳ نشان‌دهنده تلاش لوی برای انتخاب کلماتی مناسب است تا روایت دلخواهش را بسازد. به علاوه، توضیح اضافی^۴ بقیه آدمای این شهر^۵ که ظاهراً ربطی به ماجرا ندارد، در اواسط رمان تبدیل به دلیل اصلی چرخشی می‌شود که لوی در روایت داده است.

خواننده که در صفحات پیشین، روایت این دیدار را از منظر راوی دانای کل شاهد بوده است، می‌داند که لوی دروغ نمی‌گوید. ریشه این مغایرت در استفاده اسمیت از آوای روایی لوی است تا با تکیه بر عناصر ساختاری و اخلاقی^۶ آوا، آرزوی لوی را برای رهایی از محیط رسمی و بسته و لینگتون نشان دهد و تلاشش را برای قبولاندن این مسأله که دیگران به خاطر دو رگه بودنش به او نگاه مشکوک و تحقیرآمیز دارند، آشکار سازد. اما روند شکل‌گیری هویت تازه لوی از برخورد اتفاقی‌اش با گروهی دستفروش اهل هائیتی شروع می‌شود. در نگاه او آن‌ها «از سیاره دیگری آمده بودند، تند و تیز، ورزیده، سرخوش، سیاه سوخته، خندان، [...] برادرها» (۱۹۴). او که سرانجام به جایی تعلق پیدا کرده، صاحب هویتی جدید می‌شود. لوی در ابتدا این تصور را دارد که تقلید صرف از زبان دوستان تازه‌اش برای آشکارسازی هویت جدیدی که پیدا کرده، کافی است و به او این امکان را می‌دهد تا ارزش‌های هویت قبلی‌اش را کنار بگذارد. پس «شلوارهای گشاد و کلاه‌های منگوله‌دار» (۱۲) پوشیده و برای این که صدای دوستان مهاجر و حاشیه‌نشین‌اش باشد، دستور زبان و واژگان آن‌ها را در گفتار روزمره به کار می‌گیرد:

نه، نه، فرقی نمی‌کنه. هر زن سیاهی که اونقدر سفید باوشه که اجازه زندگی توی ردوود رو بهش داده باشن، دوقیقن همون‌جوری فکر می‌کنه که یه خانم محترم سفید ممکنه فکر کنه. زورا جمله برادرش را اصلاح کرد: اونقدر سفید باشه؛ و ادامه داد: این ناجورترین نوع تظاهره، می‌دونی؟ این که یه مدل دیگه حرف بزنی و دستور زبان آدمای دیگه رو بدزدی؛ آدمایی که از تو توی زندگی کم شانستر بودن. این خیلی بده. (۸۵-۶)

1. Redwood

اما لوی، به تدریج، تقلید منفعلانه و کلامی را کنار گذاشته و به کشف هویتی تازه می‌رسد؛ هویتی که از سطح تقلید زبان و منش گروه 'برادرها' فراتر رفته و به شکل نظامی اخلاقی، درونی می‌شود. این تغییر در ارزش‌های اخلاقی، در آوای روایی لوی نیز انعکاس می‌یابد، وقتی برای تسلی مادر سوگوارش می‌گوید: «آره [...] می‌فهم مامان. بعضی وقتا آدم یه نفر رو فقط یه بار می‌بینه ولی بلافاصله حس می‌کنه که چقدر بهش نزدیکه، و انگار این آدم مثل خواهر یا برادرشه» (۳۰۴). لحن، سبک، و اخلاقیات در این آوا، و مقایسه آن با آوای روایی همین شخصیت در فصل‌های پیشین رمان، مخاطب را به ارزیابی اخلاقی این هویت تازه فرا می‌خواند.

۷. هویت به مثابه درک زیبایی

ادراک شخصیت‌های رمان اسمیت از مفهوم زیبایی، به مثابه خیری اخلاقی، عاملی مؤثر در شناخت ساختار هویتی آن‌ها به شمار می‌رود. اساس این ادعا، اظهارات تیلور در مورد نقش بنیادین خیرهای اخلاقی و تأکید وی بر این نکته است که «اساساً صحبت درباره افراد، به معنای صحبت بر سر دیدگاه‌های آن‌ها درباره خیر و ارزش‌های قوام‌بخش هویت فرد» (تیلور، نقل در بوژمهرانی ۱۴۲) می‌باشد. واقعیت کنایه‌آمیز رمان این است که هوارد، استاد تاریخ هنر و زیبایی‌شناسی، از درک زیبایی، چه در روابط دانشگاهی و چه در مراودات شخصی، عاجز است. او هنر را «افسانه‌ای غربی» (زیبایی ۱۱۵) می‌داند و جستن مفاهیم زیبایی‌شناسانه در فضای دانشگاهی را توهمی غیرعقلانی برمی‌شمرد. تیلور در کتاب اخلاق اصالت^۱ به این «افسون‌زدایی^۲» (۴) مدرن اشاره کرده و آن را منشأ «فقدان پویایی^۳، عمق و غنا» (حیدر ۸۴) در خودنگاری^۴ انسان غربی می‌داند. هوارد نمونه کاملی از روشنفکر فارغ دل^۵ است که در جهانی افسون‌زدایی شده زندگی می‌کند و فضیلت شورمندی برایش بی‌معناست و نگرشی بدبینانه به افسون‌زیبایی‌شناسی دارد. گواه این مدعی، صحنه‌ای است در رمان، که خانواده بلسی در اجرای موتزارت شرکت کرده‌اند. پس از پایان اجرا، در پاسخ به اظهارنظر پر شور و هیجان کی‌کی که

1. *Ethics of Authenticity*
2. Disenchantment
3. Devitalization
4. Self-conception

۵. Disengaged ترجمه این واژه را از مصطفی ملکیان وام گرفته‌ایم. نک. تنوع دین در روزگار ما: دیداری دوباره با ویلیام جیمز. چارلز تیلور. ترجمه مصطفی ملکیان.

«فقط یه نابغه می‌تونه این‌طور قطعه‌ای بنویسه» (زیبایی ۷۱)، هوارد با ترشروی می‌گوید: «چطور قطعه‌ای؟ نابغه رو تعریف کن» (۷۱). حساسیت‌کی‌کی نسبت به زیبایی، هیچ راهی در جهان ادراکات همسرش نداشته و اصولاً تجربه زیبایی در افق ذهنی او جایگاهی ندارد. آن‌گاه که کی‌کی بر تحسین خود از موسیقی موتزارت اصرار می‌ورزد، این جواب را می‌شنود: «من فقط موسیقی رو می‌پسندم که نخواد با حقه‌بازی یه مشت چرندیات متافیزیک تحویلیم بده» (۷۲).

در صحنه‌ای از رمان، راوی، طرز تلقی هوارد را از مقوله هنر و زیبایی این چنین توصیف می‌کند:

او همیشه از دانشجویانش می‌خواست تا زیبایی را مانند نقابی تصور کنند که قدرت بر چهره می‌زند. او زیبایی را زبان خاص گروهی اقلیت می‌دانست و به مخاطبانش وعده کلاسی را می‌داد که در آن باورهایشان در مورد نجات بخشی هنر، به چالش کشیده خواهد شد. و سپس جمله تکراری همیشگی‌اش را به زبان می‌آورد: «هنر فقط برای این است که سرمان را با آن گرم کنیم. همین.» (۱۵۵)

وی در یکی از سخنرانی‌های کلاسی‌اش مفهوم زیبایی‌شناسانهٔ 'نور' را در نقاشی معروف رامبراند با نام «کشتی گرفتن یعقوب با فرشته» به چالش می‌کشد: «معنای این نور، این نور معنوی، این تجلی خیالین انوار الهی چیست؟ و فراتر از آن، وقتی ما تلاش می‌کنیم از 'زیبایی' این 'نور' حرف بزنیم دقیقاً منظورمان چه می‌تواند باشد؟» (۲۵۴). ذهن منطق‌گرای هوارد مانع آن می‌شود که او بتواند افسون هنر را درک کند.

تیلور عقیده دارد که یکی از آفات افسون‌زدایی، زوال باور به وجود امری اخلاقی و معنوی است که مستقل از اراده فردی انسان‌ها زندگی آن‌ها را شکل می‌دهد. این امر خود منجر به «اشکال مختلف خودشیفتگی، سستی اخلاقی و نابودی عمق و معنا در زندگی انسان مدرن» (تیلور، اخلاق ۴) می‌شود. به این ترتیب، عدم درک هوارد از مفهوم حقیقی زیبایی در نقاشی‌هایی که خودش مدرس و مفسر آن هاست، به شکل دیگری از غفلت در زندگی زناشویی‌اش تبدیل می‌شود. او که قادر نیست زیبایی‌های همسر میان‌سالش، که سال‌ها با هم زندگی مشترک داشته‌اند، را ببیند، وارد روابط پنهانی با زن‌های دیگر می‌شود. عدم درک زیبایی به مثابه خیری اخلاقی، از سوی هوارد، عامل مهمی در توجیه ناکامی‌های خانوادگی و نقصان‌های اخلاقی وی به شمار می‌رود.

۸. دغدغه دیگری متضمن غایت سعادت‌مندی

اسمیت در رمان در باب زیبایی بر آنست تا به اهمیت ارتباط انسانی و پیامدهای عدم توجه به آن، در جوامع کنونی بپردازد. در حالی که بیشتر شخصیت‌ها دچار خودگزینی^۱ و بی‌تفاوتی در برابر غیر شده‌اند، تعداد اندکی نیز دیگرگزینی^۲ و عشق‌ورزی به انسان‌های دیگر را به‌عنوان خیر برتر^۳ سرلوحه تمام ارزیابی‌های اخلاقی زندگی‌شان قرار داده‌اند. تیلور در تعریف خیر برتر بیان می‌دارد که «این خیرها چنان مرتبه و استعلای ویژه‌ای دارند که نمی‌توان آن‌ها را با سایر خیرها مقایسه کرد و سایر خیرهای اخلاقی براساس آن‌ها داوری می‌شوند» (تیلور، سرچشمه ۶۸).

زورا، دانشجوی سال اول ولینگتون، در اولین مواجهه‌اش با کارل، جوان سیاهپوست نوازنده رپ، مجذوب زیبایی مردانه و ورزشی او شده و تلاش می‌کند تا توجه او را به خود جلب کند. پوششی که برای تحقق این خواسته انتخاب می‌کند، اما، خیرخواهی و انسان‌دوستی برای طبقه فرودستان است. زورا به معجزه روابط انسانی چنگ می‌زند، اما این حرکت، با «آرمان جمع‌گرایی»^۴ (مک فرسون ۲۹۴) توجیه‌پذیر نبوده و به‌عنوان انسان‌دوستی خالص و بی‌چشم‌داشت تحسین نمی‌شود. این حقیقت در اواخر رمان توسط کارل به او یادآوری می‌شود: «آدمایی مثل من فقط اسباب بازی برای سرگرمی شماها. من یه جور سرگرمی‌ام و سسه تو» (زیبایی ۴۱۸). در واقع کارل، با این جملات صریح و سرزنش‌آمیزش، دشواری از خود گذشته‌گی برای خیر دیگری را به مخاطب نشان داده و واقعیت خودگزینی و نفع شخصی در پس نقاب همدلی و دیگرخواهی را به نمایش می‌گذارد. عدم همدلی با دیگری در شخصیت‌پردازی هوارد نیز نمایان است؛ تا آن‌جا که برایش در دانشگاه لطیفه‌ای ساخته‌اند که او «تنها از منظر تئوری انسان محسوب می‌شود» و گل سرخ برایش چیزی فراتر از «مجموعه‌ای از عناصر زیست‌شناسانه و فرهنگی» نمی‌باشد (۲۲۵).

برای کی‌کی، اما، زندگی مجموعه‌ای از روابط انسانی و خیرخواهی دیگری است. آن‌گاه که در نمایشگاه، سرگرم گپ زنی با فروشنده زیورآلات اهل هائیتی می‌شود، از این که در مورد رنج‌های پناهندگان این اندازه کم می‌دانسته، حس شرمساری می‌کند.

1. egoism
2. altruism
3. hypergoods
4. Telos of communion

او که شاهد بود همسرش چگونه بجای همدردی با قربانیان حادثه یازده سپتامبر، از اصطلاح بودریار در مورد جنگ های شبیه سازی شده استفاده می کرد، انتقاد خود را از این بی تفاوتی نسبت به واقعیت رنج های بشری این گونه بیان می کند:

درست مثل روزای بعد از ۱۱/۹، نشسته بودی یه گوشه و به هر کسی که می شناختی ایمیل می زدی و از جنگ های شبیه سازی شده و هر مزخرف دیگه ای می نوشتی. من بهت نگاه می کردم و با خودم میگفتم، این مرد چشه؟ رفتارت شرم آور بود هوارد. [...] اونچه که تو بهش می گی شبیه سازی، واقعیه. این خود زندگیه. ما واقعا این جابیم و همه اینا که دارن اتفاق میفتن واقعی اند. رنج یه چیز واقعیه. (۳۹۴)

دوستی کی کی با کارلن کیپس به بیان فیشر «برون رفت از دایره محدود ایدئولوژی های همسران شان» است تا با همراهی هم زیبایی را در «محوریت روابط انسانی» (۲۹۳) بیابند. دغدغه دیگری به عنوان خیر برتر، در این جمله کارلن خطاب به کی کی نمود می یابد، آنگاه که از قول نیک لرد^۱، شاعر ایرلندی می گوید: «ما پناه یکدیگریم» (اسمیت، زیبایی ۹۳). رمان با پیروزی عشق بر کینه به پایان می رسد؛ همان عشقی که هر دوی این زن ها به آن ایمان داشتند. زیبایی بخشایش لغزش های هوارد از سوی کی کی، نویددهنده روشنایی پیوندی دوباره پس از تاریکی مفارقتی طولانی در رابطه این دو می باشد.

۹. نتیجه گیری

تحقیق حاضر با ارایه خوانشی میان رشته ای از رمان در باب زیبایی اثر زیدی اسمیت به بررسی زیبایی شناسانه الگوهای اخلاقی تنیده در دل رمان مذکور، با تکیه بر روایت شناسی فیلان و فلسفه اخلاق تیلور پرداخت. زیبایی شناسی این رمان در قالب تمهیدات روایی نویسنده و کشف سنجه های اخلاقی مستتر در این شگردها بررسی گردید و نشان داده شد که چگونه استفاده اسمیت از گفتمان غیرمستقیم آزاد دسترسی خواننده را به دنیای درونی شخصیت ها، و ارزیابی چالش های اخلاقی شان میسازد. این امر علاوه بر ایجاد چندآوایی در متن باعث همدلی با شخصیت مورد نظر نیز می گردد. از سوی دیگر بر مبنای تعریف فیلان از آوای روایی به صورت ترکیبی از سبک، لحن، و اخلاقیات، تلاش کردیم تا آواهای متفاوتی که هر شخصیت در موقعیت های مختلف به

1. Nick Laird

کار می‌گیرد را به منزله ابزاری جهت بازنمایی هویت شخصیت و ارزش‌هایی که مایل به انتقال آن‌هاست مورد کنکاش قرار دهیم.

بررسی نظام اخلاقی شخصیت‌های رمان با تمرکز بر تلقی آنان از مفهوم زیبایی به مثابه خیری اخلاقی صورت گرفته است. بر این اساس، اغلب شخصیت‌ها تحت تاثیر جهان افسون‌زدایی شده کنونی، قادر به درک شهودی از زیبایی نبوده و با نگاهی عقل‌گرایانه پدیده‌ها را تبیین و تفسیر می‌کنند. به علاوه، اسمیت، دغدغه‌ورزی شخصیت‌های رمان برای خیر دیگری را در مقام فضیلتی اخلاقی نشان داده و نیل به غایت سعادت‌مندی را در جهان تکتگرایی کنونی در باور به اصل دیگرگزینی می‌داند. از این منظر، زیبایی حقیقی در پیوندهای انسانی و همدلی با دیگری تجلی می‌یابد. در باب زیبایی با نوید پیوندی دوباره در زندگی شخصیت‌های اصلی به پایان می‌رسد؛ عامل این امیدواری، درکی تازه از زیبایی و نیروی شفابخش عشق و دوستی است.

Narrative Aesthetics and Ethics in *On Beauty* by Zadie Smith

Fatemeh Pourjafari¹, Leila Baradaran Jamili²

Abstract

Introduction: This research aims to investigate the aesthetic representation of ethics in *On Beauty* (2005) by Zadie Smith (b.1975). The theoretical framework includes the rhetorical narrative theory and ethical philosophy and intends to indicate how Smith's narrative strategies communicate certain ethical issues, through an interdisciplinary study. On this account, this study relies primarily on James Phelan's rhetorical approach to Narratology and Charles Taylor's philosophy of ethics. In investigating the aesthetic aspect of the novel, the author's use of free indirect discourse, and her choice of narrative voice for different characters will be explored. Furthermore, the ethical world of the story is analyzed concerning the characters'

1. Ph.D. Student of English Literature. Department of English Language and Literature, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. Assistant Professor. Department of English Language and Literature, Borujerd Branch, Islamic Azad University, Borujerd, Iran (Corresponding Author.)

various attitudes towards the concept of beauty, and their tendency towards human connection and altruism. The article finally shows Smith as the author who writes of ethics and invites readers to search for ethics within the aesthetic frameworks of the novels.

Background of the Study: The focus of this paper is on Smith's *On Beauty*, and is designed to study the novel by demonstrating the aesthetic dimension of her act of narration, and the ethics that she intends to convey by those narratives. Smith, the Jamaican-British author, officially presented herself to the British literary scene in 2000 with the publication of *White Teeth*. Her third novel, *On Beauty* (2005), further established Smith as one of the prominent British novelists, following the tradition of E.M. Forster, to whom she explicitly admits her indebtedness. She is among those few twenty-first-century authors who openly claim that their works contain ethical dimensions. To Smith, ethicality is indispensable from human nature, and the creation of characters and situations is, inevitably, a presentation of ethics. By concentrating on ethical issues of human relations and her engagement with the experience of selfhood amid the multicultural realities of the present world, Smith asserts her conviction in the redemptive force of literature.

Methodology: The present study applies an interdisciplinary approach, which integrates perspectives from two fields of knowledge in humanities, namely narrative studies and ethical philosophy. According to Phelan, the study of narrative aesthetics deals with the analysis of the narrative techniques, employed by the author and the narrator. Free indirect discourse and narrative voice are two techniques that contribute to the aesthetic dimension of the narrative. Through free indirect discourse, the readers are given a chance to enter inside the characters' unconscious mind which is integrated within the narrative flow, while narrative voice is defined by Phelan as the synthesis of style, tone, and ethics. Ethical goods, for Taylor, refer to those assets with which one cherishes and identifies. The identification and commitments that form an individual's horizon of significance are the components

of his/her identity. Moreover, when Taylor speaks of concern for universal humanity, he is referring to universal benevolence and concern as the hyper goods that constitute the central moral issues of modern culture and help define the good life for those who believe in them.

Conclusion: On Beauty offers a site to study the dynamics between ethics and aesthetics in Zadie Smith's works. The use of free indirect discourse gives elasticity to the omniscient narration, by moving closer to the characters' thoughts. Furthermore, Smith employs a multitude of variations on the characters' voices as a vehicle to indicate the cultural diversity of the twenty-first-century world and the difficulty of the interaction between identities who pose differing values. Regarding ethics, beauty, as an ethical good, correlates to the characters' identity and their motivations for action. Moreover, the study of Smith's ethical side of the novel indicates instances of the characters' egoism and indifference toward others while highlighting a few examples of those who consider love and concern for others as the hyper good in their life.

Keywords: Rhetorical Narratology, Ethical Philosophy, Narrative Aesthetics, Free Indirect Discourse, Narrative Voice, Identity, Ethics of Human Concern.

References

- Bahmani Kolour, Keihan and Maryam Shokouhi. "From Marginalization to Integration: Role of the Other in Reclaiming the Identity of Ethnic Minority in The Autograph Man by Zadie Smith." *Critical Language and Literary Studies* 17.25 (1399): 45-73.
- Boozhmehrani, Hasan. "The Condition of Moral Theory in Modern Age: An Analysis of Charles Taylor's Theory of Authenticity Ethics." *Revelatory* 8.2(2015):129-60.
- Congdon, Matthew. "The Struggle for Recognition of What?" *European Journal of Philosophy* 28(2020): 586-601.

- Dawson Paul. *The Return of the Omniscient Narrator: Authorship and Authority in Twenty-First Century Fiction*. Ohio: Ohio UP, 2013.
- Esmkhani Yuvalari, Farnaz, et al. "Globalization of Local Lives: Performing Self-Authenticity as Personal, Local and Social Process in Zadie Smith's *NW*." *Critical Literary Studies* 3.1(2021):141-156.
- Fischer, Susan Alice. "Glance from God": Zadie Smith's *On Beauty* and Zora Neale Hurston." *Changing English* 14.3(2007): 285–297.
- Ghaffary, Mohammad, Amir Ali Nojournian. "Free Indirect Discourse and Its Significance in Narrative Stylistics: A Comparative Study of Modernist and Pre-modernist Stories." *Critical Language and Literary Studies* 5.9(2013). 85-118.
- Marandi, Seyed Mohammad, et al. "Identity and Multiculturalism in Zadie Smith's *The Autograph Man*." *Research in Contemporary World Literature* 18.1 (2013): 129-147.
- McPherson, David. "Re-enchanting the World: An Examination of Ethics, Religion, and Their Relationship in the Works of Charles Taylor." Diss. Marquette University, 2009.
- Mohammadi Kalesar, Alireza. "Structural Narratology and Interdisciplinary Studies." *Interdisciplinary Studies in Humanities* 8(1), 2016: 1-20.
- Murfin, Ross, and Supryia M. Ray. *The Bedford Glossary of Critical and Literary Terms*. Fourth Ed. Boston: Macmillan, 2018.
- Phelan, James. *Experiencing Fiction: Judgment, Progressions, and the Rhetorical Theory of Narrative*. Columbus: Ohio State UP, 2007.
- Phelan, James. *Narrative as Rhetoric: Technique, Audiences, Ethics, Ideology*. Columbus: Ohio, State UP, 1996.
- Phelan, James. "Rhetorics/Ethics." Trans. Mohammad Rgaheb. *Ketab-e Mah: Adabiyat* 73(2014). 10-16.
- Phelan, James. "Voice, Tone, and the Rhetoric of Narrative Communication" *Language and Literature* 23.1(2014): 49-60.

- Safi pirloojeh, Hossein and Maryam Sadat Fayyazi. "The History of Narrative Theories: An Overview." *Literary Criticism Quarterly* 1.2 (2008): 144-169.
- Shadi, Heydar. "Charles Taylor's Ethics." *Name-ye-Farhang* 14(53): 76-91.
- Siccardi, Julia. "'There is Such a Shelter in Each Other': Women Looking for Homes in Zadie Smith's *White Teeth*, *On Beauty*, and *NW*." *African and Black Diaspora: An International Journal* 13.2(2020): 215-226.
- Smith, Zadie. "Fail Better." *The Guardian Review* 13 Jan. 2007: 4-6.
- Smith, Zadie. "Love, Actually." *Guardian* 1 Nov. 2003: 4-7.
- Smith, Zadie. *On Beauty*. London: Penguin Books, 2005
- Taylor, Charles. *Ethics of Authenticity*. Massachusetts: Harvard UP, 1991. PDF file.
- Taylor, Charles *Sources of the Self: The Making of Modern Identity*: Cambridge: Harvard UP, 1989. PDF file.
- Taylor, Charles and Farhang Rajaee. *The Life of Virtue in the Age of Secularity*. Trans. Farhang Rajaee. Tehran: Agah, 2014.
- Tew, Philip. *Reading Zadie Smith: The First Decade and Beyond*. London: Bloomsbury, 2013.
- Tew, Philip. *Zadie Smith*. London: Palgrave Macmillan, 2010.
- West, Carolyn M. "Mammy, Sapphire, and Jezebel: Historical Images of Black Women and Their Implications for Psychotherapy." *Psychotherapy: Theory, Research, Practice* 32.3 (1995): 458-466.